

Zeitschrift: L'ami du patois : trimestriel romand
Band: 20 (1992)
Heft: 76

Artikel: Veya di patejan ou Mouret
Autor: Oberson, Dzojè
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-242808>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

Download PDF: 19.11.2024

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

VEYA DI PATEJAN OU MOURET

Po ha katrima vèya k'Intrè No l'a organijâ, po le premi kou avui Le Triolè, le kè d'la Pèrotse dè Prâreman no j'a rèdzoyi avui kotiè tsanhon. Ha chochiyètâ dè 34 minbro aktif lè prèjidâye pè Moncheu Marcel Fontana d'Oberried. I travayè din la pape-rache pè Friboua. La direkchyon l'è achumâye avui konpétanhe pè Moncheu Benoit

Vest, inchtituteu a Prâreman. Fô le félichitâ pèchke l'è j'inchtituteu ke ch'intèrèchon i chochiyètâ de tsan din lè velâdzo, chon pâ mé tan épè.

1. Tsantâdè vé, pititè mayintsètè (dè Biemann)

Din cha tsanhon, chi konpojiteu l'a akovintâ di j'ojalè po tsantâ le furi, n'n fô po mé po fére a v'briyi du le piti bouébo a l'anhyan. In viyin krèthre l'érba chu lè j'intôtênâdzo, lè j'armayi vèk'chon dza la poya è le tsôtin. Che chon dzoya, i abyon pâ lè rèbrihè k'lè j'atindon, ma l'épaja, la dona ou bin la miya chon inke po prèyi por là.

2. Chinpy'ichtoire (simple histoire), dè Dzojè Bovè po la mujika è Stierli po lè parolè.

Krèyo prà k'cherè to dè gran paré, portan ou dzoua d'ora lè pechiâ lè fiyè k'van i bouébo. Kan vo vedè pachâ na galéja grahyàja, vo vo chintè to rèbuyi è redyè. Kan l'amouriâ l'a kréjia, l'è vinyè to drôlo. Du inke, i chondzè, l'émochyon le gânyè, chè chin to rediè è dzoya ma i chàbrè fèrmo timido. Po keminthi, l'y a to dahamin do bouna né. On bi devèl'né, l'y a prè la man è l'a ojâ li dèvejâ. Mè chinbiè k'chinto k'chinto chin k'la pu li dro. Dinche la ya l'è bala, l'è chin k'no van oure.

3. Tsanta din mon kà payi amâ. (Chante en mon coeur pays aimé).

Lè parolè è la mujika chon d'abbé Piéro Kaelin. L.a do ke por li chi tsan l'è kemin le viyo tsalè po l'abbé Bovè.

Pè ha tsanhon, l'abbé Kaelin l'a invokâ chon payi, lè chovinyi k'la vouèrdâ dè chon dzouno tin. I rèvi avui èmochyon cha méjon in vela, la dza yô lè chovin jà, lè rotsè ou pi di tyintè l'á pachâ di vakanhè. I rè vé la kolà d'la yé è la hyà agothâye ou tsalè. Dè pové tsantâ chin dè to chon kà, i chàbrè dzouno. Chi payi tan amâ l'è to le bouneu k'le Bon Diu li a bayi.

4. POI. Tsanhon d'la Grevire armonijâye pè P.A. Gayo.

Vèyo po chin ke poré le mé bayi lè frihon a on'armyi tiè le tsan di hyotsètè. Ach'tou k'la vèrdyà l'è rè inke, tinyâre, barlaté, bouébo è vajiyè tinyon pâ mé in pyàhe, lou fô viya po lè dyihè è chu lè j'intsan pèrmi lè kayoutsè. Kan i puyon yihâ è youtsèyi lé d'amon, lè j'armayi àbyon lè grô bordzè k'l'aron la tsanthe dè lou règalâ dou vatsérin è dou fro k'fan pè lè tsalè. K'chè in aryin è in pupotin a la vèya, i léchon èthètâ hou liôba ke rèhrenon din lè vani.

5. A tè mon payi (A toi mon pays)

Chi tsan dè Bèrnâ Ducarroz po lè parolè è Piéro Huwiler po la mujika léchè achebin èhyètâ l'ârma dou payi. Chi payi, l'è l'oji ke tsantè la ya, la tèra è lè dza. Du la yè, in pachin pè lè montanyè totès bregolâyè dè tropi, on'arouvè ou bâ, yô lè payijan mènou lou tsèru k'chubiè din lè pèrè. Payi di lé, di pyannè è di riô k'tsantolon din lè j'adzè. Bi payi yô lè hyà krèchon pèrmi lè j'èpenè è lè kà chon bréchi pè l'oura. Rin n'pou pâ ithre ache bi tiè chi payi.

6. La prèyire dou pâtre (La prière du pâtre). Parolè dè F. Refiu è mujika dè Dzojè Bovè.

Ché pâ ch'vo vèdè, chi cholido barbu fèrmo tsèrdji ke grèpè galéjamin on chindè, dèjo lè gran vani. I arouvè pri d'na viye kré piantâye chu na fritha ou dèchu di tsalè. Dèvouthyà, chi l'omo tré chon tsèpi è chè chunyè. Lè j'èmâryè l'an dza chenâ din lè velâdzo è la yè vin nère, to l'è trantyoilo, l'y'a rinmé dè chèta, djusto lè chenayètè di tropi k'chon intsan. Chi l'armayi prèyè po ti chè j'èmi, po lè tropi è ti hou ke pâchèron din lè tsalè outre le tsotin. N'koué ou dzoua d'ora prin onko la pèna dè ch'arèthâ ou pi d'na kré po fére na prèyire

7. Lè dèri j'adyu. Lè parolè è la mujika chon dè nouthron règrètâ André Brodâ, le bouébo a Dzojè a Mark.

Chi gran patèjan l'a moujâ dè konpojâ ha tsanhon, na demindze matin, in alin a la mècha, a Trivô. André irè achebin on'omo dèvouthyà. L'a rêmoujâ a chè j'èmi armayi, chuto a ch'n'émi Robert Guillet, kan l'an tyihâ le Yantsè po le dèri kou. Chi dzoua inke, to le tropi chè rèveri trè kou du la deléje è l'è rèmontâ a chô tantiè ou tsalè. Le tyin tredon chin l'a du bayi, la brijon di chenayè ke rèhrenè din lè vani. Kan vo j'intindrè ha tsanhon pyèna d'èchpèrèchyon, vo vèri dèchindre chi tropi, dè gran dou tsemin chin rètoua è hou j'armayi to kâhyo dè moujâ ke rèvindron pâ rè pachâ le tsôtin chu chi bi patyi apèdji i vani.

8. A nouthra Dona dè l'Evi. *Parolè de Cécile Lanthmann è mujika dè Dzouârdze Aeby.*

Inke rè na bala prèyire a nouthra Dona konpojâye avui fèrveu è dèvoudhyon. Ché pâ ch'vo vèdè chi l'armayi ke dèmandè protèkchyon po chon tropi. Chi bucheron ke vin chè rèkmandâ pèchke l'a prà dè mô pè lè dza. Hou fènyâ k'volon dou chèlà po chètyi lou fin dè tsô. Po ithre prèjèrvâ di j'orodzo è di j'èdjudo k'fan a rèthrenâ lè vani è lè tsalè, on vin ch'adzenoyi i pi dè Nouthra Dona. Po le dèri voyâdzo, fô ke Nouthra Dona d'l'Evi no menichè in paradi. N'koué chupouârtèrè na tsèrdze dinche, ma na dona, tiè faré he pâ po chè j'infan ?

No j'an achebin jà le piéji d'oure Franhè Mauron d'Epindè. Djan Tornâre no j'a prèjintâ on lèvro di j'èkri a Robert Gremô "no li dyin achebin Piti Gremô". Fô rêmarihyâ chi patèjan k'chè bayè tan dè pèna po nouthron bi lingâdzo. Avui "Rosso" a la bachtringa, no j'anourné la vèya in tzanhon è in danhin.

A l'an kevin brâvè dzin

Dzojè Oberson

**CHAYETE DI PATEJAN DE FRIBOA E DI J'INVERON
A LEJIN – LA BERNEUJE**

Ché pâ chin ke l'amikal di patèjan d'Intrè No l'a fè ou Bon Dy, lè la chèkonda chayète k'no fan pè on mortô tin. No j'an reuchè chu on bi dzoua dè piodze. In modin, nouthron chôfeu, na grahyàja rèya, no j'a do, avui na pouinte dè kroyèta din la vouè, ke fajè to dè gran bi tin kan lè j'andzè voyadyivan. Chu ch'ti rèvi, ché pâ chin k'fô moujâ, on porè krère k'no j'inpoutenin balébin le Gran Mètre. Mogrâ le tin, no j'an fè na fièrta bala korcha, to le mondo chè manti nyè dzoya tota la dzornâ. A midzoua, no no chin bin gouèrnâ è bin abrévâ, chin va mimamin kan l'y a la nyola è ke piâ a l'avècha. No j'an voyu kotiè bounè gouguenètè. No j'an achebin tsantâ è nouthra grahyèja dè chôfeu l'a youtsèyi po nouthron pe gran piéji. Bin chur kon pou pâ dro gran tsouja chu la yuva k'no j'an j'à du la Berneuje, avui na nyola a tayi ou kuti. Oun'éhyiria no j'à pèrmè dè vèrè dutrè vani, ma irè pâ le dzoua po ch'inbriyâ din lè kayoutsè è lè chindè ke krèjon lè rotsachon. Chti kou, lè pâ din le kar k'li avè di gotèrè, ma din la châla yô no j'an medyi. No j'an du pachâ intrèmi di ketalè po no j'atrabyâ.

Rediè è kontin, no chin bin rintrâ a tsâma, in moujon a l'an kevin.

Dzojè Oberson